

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Dobânda excesivă practică de creditorii financiari în raporturile juridice cu consumatorii cauzează *pierderi* de bani, resurse și energie, precum și *pierderea* șansei de alocare a acestora în scopuri mai legitime și mai raționale decât profitul excesiv și nejustificat al unui număr foarte mic de entități economice.

2. În ansamblul său, economia *pierde* din practicarea liberă, nelimitată, a dobânzii excesive, arbitrariul comerțului cu bani devenind opusul libertății economice și frâna dezvoltării.

Dobânda excesivă determină un volum scăzut de creditare, afectând indirect economia, prin blocarea creșterii economice. Costurile mari ale creditului răpesc debitorilor șansa de a consuma, iar economiei sume mari de bani alocate plății dobânzilor excesive¹, ceea ce înseamnă reducerea colectării de tva la bugetul central, reducerea locurilor de muncă, scăderea intenției de investiție și, în genere, scăderea încrederii în viitor. Or, o astfel de involuție neutralizează conceptul însuși de economie de piață, care se bazează pe creșterea consumului și a investițiilor productive. Economia *pierde* din faptul în sine al tolerării dobânzilor excesive, care cauzează încetinirea sau stoparea creșterii economice.

Supra-îndatorarea debitorilor prin dobânzi excesive determină costuri și *pierderi* sociale ridicate: șomaj, boală asociată stării psihice negative determinate de starea de supra-îndatorare, faliment personal, pierderea locuinței și a surselor de finanțare ale familiei debitorului, riscul de revoltă socială. Sentimentul irelevanței și inutilității sociale a celor supra-îndatorați și captivi creditorilor financiari este agravat de lipsa unei plase de siguranță socială, de care toți cetățenii Uniunii Europene, inclusiv cetățenii români, ar trebui să beneficieze. Acesta este și un potențial cost politic, incomparabil mai mare și mai grav decât costurile sociale ale supra-îndatorării. Societatea *pierde* din supra-îndatorarea consumatorilor și din sentimental inutilității sociale antrenat de supra-îndatoare.

Dobânda excesivă impusă populației înseamnă, indirect, și o dobândă ridicată la împrumuturile și obligațiunile de stat, întrucât are capacitatea de a deveni un reper al pieței. Agențiile de rating pot lua în calcul acest reper în calcularea riscului de țară. De asemenea, băncile creditorare ale statului

---

¹Cu ocazia dezbaterii publice și legislative a indicelui de dobândă la creditele interbancare în lei (Robor) a rezultat că numai din reducerea cu un procent a costului de referință al creditelor de retail (reducere rezultată din înlocuirea Robor cu IIRC) se economisește 1 (un) miliard de lei anual, bani care rămân în consum și produc tva. Acești bani au fost capturați, an de an, de dobânzile excesive practicate de creditorii financiari.

și achizitorii de titluri sau obligațiuni de stat pot utiliza acest reper în negocierea ratelor de dobândă și a randamentelor. De aceea, este evident ca dobânda excesivă poate determina majorarea dobânzilor la împrumuturile publice, prin efect de levier. Din creșterea dobânzii la împrumuturile publice, statul, populația actuală și generațiile viitoare *pierd*, întrucat prestațiile sociale care nu vor putea fi acoperite din veniturile bugetare curente, ci din împrumuturi, vor deveni mai scumpe, iar taxele și impozitele se vor înmulți și se vor majora. Împrumutul exersat chiar de stat este destinat, după caz, finanțării deficitelor bugetare sau investițiilor publice. Contribuabilii, care oricum sunt nevoiți să împarta cu statul și cu autoritățile publice locale orice venit, cedându-le acestora cu titlu de impozite, taxe și contribuții cca 2/3 din veniturile brute, sunt nevoiți să suporte și toate costurile împrumuturilor publice. În acest fel, creditorii financiari încasează dobânzi indirect de la toți contribuabilii, chiar și de la cei care nu se împrumută la bănci. O dobândă excesivă la creditele acordate consumatorilor agravează această sarcină suplimentară a contribuabililor. *Pierdere* implicată în mod “natural” de împrumuturile publice este agravată de dobânzile excesive.

3. Dobânda excesivă este auto-destructivă pentru creditorul financiar care o practica. Principalul *perdant* al practicii dobânzii excesive este chiar creditorul financiar. Indirect, și concurenții acestuia (și chiar întreaga categorie profesională a comercianților) intră în aceasta matrice a *perdanților*.

În primul rând, supra-îndatorarea debitorilor înseamnă provizioane de risc (costuri financiare suplimentare determinate de potențialul de insolvabilitate a debitorilor) și lipsa de lichidități determinată de depășirea sistematică a scadenței sau chiar de insolvabilitatea instalată a debitorilor, ceea ce antrenează, *in extremis*, riscul de faliment al creditorului financiar. Contractarea în masă, expresie a comerțului în volume mari, semnifică utilizarea unor contracte – tip, clonate în milioane de exemplare. Un contract care utilizează dobânzi excesive, întrucat este un contract – tip, înseamnă un risc incremental de dificultăți financiare pentru creditor, întrucat rezultanta acestuia nu este un singur debitor ruinat sau un număr gestionabil de debitori supra-îndatorați, ci o masa uriașă de astfel de debitori. Dificultățile financiare cauzate de reverberația în masă a problemelor cauzate de dobânzile excesive pot degenera în insolvența sau chiar în falimentul creditorului financiar, ceea ce înseamnă că, o inițială aparență de situație juridică favorabilă impusă prin contractele de adeziune ale creditorului financiar se transformă într-o situație de dificultate financiară a sa și, consecvențial, în sincope economice și juridice în relațiile cu proprii creditori și, mai departe, în lanț, într-un risc sistemic, din care toată lumea *pierde*.

În al doilea rând, comerțul înseamnă transparență, echilibru și concurență onestă, și nu capcane juridice întinse co-contractanților². O practică extinsă, nelimitată și nesancționată la timp a dobânzilor excesive impune clienților săi de un anumit creditor financiar poate determina, din partea concurenților acestuia, o reacție în oglindă, de repetare a acestei practici și, la nivel generic, un interminabilă buclă a minciunii și decepției, în care toata lumea se comporta la fel și din care nu se poate ieși fără un colaps generalizat al încrederii în întreaga categorie profesională a comercianților.

Protecția consumatorilor contra dobânzilor excesive înseamnă protecția creditorului financiar contra lui însuși și protecția concurenților acestuia contra practicilor comerciale incorecte și abuzive.

Scopul prezentei legi a reprimării dobânzilor excesive, la fel ca scopul întregii legislații a protecției consumatorilor, este dublu: un scop de persuasiune (încurajare) și un scop de disuasiune (descurajare).

De aceea, aceasta legislație este o încurajare a creditorului de a se abține de la practicarea dobânzilor excesive (sau a altor forme de abuz economic). Tentația repetării comportamentului abuziv sau neonest al unui creditor financiar de către concurenții sau egalii săi poate fi anihilată prin efectul de descurajare pe care îl poate avea sancțiunea aplicabilă pentru practicarea dobânzilor excesive (și a altor forme de abuz economic).

4. Dobânda în sine adaugă bani suplimentari la masa monetară. Nu numai consumatorii care se împrumută pentru a consuma trebuie să achite creditorilor financieri dobânzi și alte costuri bancare, ci și consumatorii care plătesc din resurse financiare proprii ceea ce consumă. Fiecare actor economic cu care consumatorul interacționează are dobânzi și alte costuri ale creditului de plătit, pe care le integrează în prețul la care își vinde bunurile sau serviciile. Costul tuturor produselor și serviciilor care se comercializează conține costul cu dobânzile și celelalte costuri bancare achitate de cei care se împrumută pentru a produce acele bunuri și servicii.

Din studii recente rezultă ca cca. 46% din prețul tuturor produselor și serviciilor care circulează pe piață înseamnă costuri generate de dobânzile bancare³. Coeficientul de intermediere financiară în România este de 49%, de unde concluzia că aceste studii sunt foarte aproape de realitate. România are, însă, o economie subterană în care circulă cca 41 de miliarde de euro. Aplicat la aceasta sumă, înseamnă că acest coeficient ne conduce la o valoare estimate a creditării ilegale, clandestine, de

---

²Vezi G. Akerloff și Fr. Schiller, *Phishing for phools* (La pescuit de fraieri. Economia manipularii și a înșelăciunii, Editura Publica, 2016).

³Tim O'Reilly, *It's time to rewrite the rules of our economy*, publicat aici: <http://evonomics.com/rewrite-the-rules-of-the-economy-tim-oreilly/>.

cca 20 de miliarde de euro, ceea ce înseamnă 15% din PIB. Întrucât autoritățile tolerează dobânzile excesive, care au devenit un adevărat model de business în România (așa cum rezultă din Raportul BNR privind stabilitatea financiară din decembrie 2018), iar Banca Națională a României a descurajat creditarea bancară (dovada fiind ridicarea la 40% a gradului maxim de îndatorare cu credite în lei a persoanelor fizice, impusă de BNR în decembrie 2018), precum și împrumuturile acordate de instituțiile financiare ne-bancare⁴, înseamnă că creditarea ilegală, clandestină, care alimentează economia subterană, are un mare potențial de creștere, cu excepția cazului în care dobânzile excesive vor fi fost reprimite prin lege și jurisprudența instanțelor, emisă în baza prezentei legi.

Mare parte din veniturile și economiile consumatorului este destinată plății datoriilor din dobândă, datorii care sunt generate fie direct de contractul cu creditorul financiar (la care persoana fizică se împrumută pentru a consuma), fie de prețul pe care trebuie să îl achite comerciantului pentru mărfurile și serviciile achiziționate, preț care reflectă și dobânzile la creditele contractate de comerciant.

Datoriile artificial majorate de dobânzile excesive adâncesc și mai mult tributul pe care societatea, în ansamblul său, și fiecare consumator, în mod individual, trebuie să îl plătească creditorilor financiari. Din dobânzile excesive *pierd* nu numai consumatorii care se împrumută cu dobânzi excesive, cu sau fără conștiința caracterului excesiv al dobânzilor, ci și consumatorii care nu se împrumută la bănci și chiar consumatorii care nici măcar nu interacționează cu băncile.

Statistici recente ne înfățișează o realitate greu de conceput într-o economie de piață și o societate de consum. Doar 15% din creditele acordate finanțează economia (accentul fiind pus, chiar și în aceste condiții minimale, pe construcția de case și pe cumpărarea de mașini), restul de 85% fiind “rulat”, într-un interminabil *loop* al schimburilor de riscuri în interiorul unui minuscul grup de creditori financiari și brokeri care dețin 99% din averile (și datoriile) lumii⁵. Acest uriaș fluviu de bani-datorie este accesibil doar unei foarte mici părți a populației, care direcționează capitalul în afara nevoii reale de finanțare a economiei palpabile, propriu-zise, ceea ce înseamnă că banii și-

---

⁴Pentru aceste cifre, precum și pentru concluzii referitoare la inadecvarea politicii bancii centrale în acest domeniu, a se vedea: Radu Rizoiu, Mihaela Gherghe, https://www.juridice.ro/essentials/3235/cate-nuante-de-gri-are-creditul-despre-tehnici-de-creditare-la-limite-legii-si-dincolo-de-ea#_ftn176.

⁵Tim O'Reilly, *It's time to rewrite the rules of our economy*, publicat aici: <http://economics.com/rewrite-the-rules-of-the-economy-tim-oreilly/>.

au pierdut în mare măsură principala funcție, aceea de instrument al schimbului și al circulației mărfurilor și serviciilor.

Fenomenul de financiarizare (bancarizare) generală a economiei și a societății, de îndatorare a statului prin credite și obligațiuni (bonduri) și de supra-îndatorare a consumatorilor prin credite de consum și ipotecare, înseamnă desprinderea economiei de faptul economic real, în favoarea operațiunilor financiare care se învârt în cercul vicios al banilor-datorie, ceea ce a determinat subordonarea întregii societăți unicului scop al menținerii în viața a instituțiilor financiare, cu prețul *pierderilor* și sacrificiilor tuturor celorlalți membri ai societății, naționale sau globale. Acest fenomen contemporan, așa cum rezultă din recente date statistice⁶, a făcut bogații mai bogați decât oricând, fără să extindă această creștere a averii și a bunăstării economice la masa mare a consumatorilor, din ce în ce mai pauperizați, care s-au supra-îndatorat în timp ce veniturile lor au stagnat sau chiar au scăzut și au fost nevoiți să suporte dobânda, ca parte a prețului tuturor bunurilor și serviciilor de consum, fiind obligați de stat, în plus, să suporte costul împrumuturilor publice și pierderile provocate de iresponsabilitatea cu care băncile au creat bani-datorie în cantități nelimitate (prin proceduri de *bail-out* sau de *bail-in*). Chiar și sancțiunile pecuniare impuse băncilor pentru manipularea “pieței” banilor se regăsesc în costurile tuturor serviciilor bancare, fiind puse în sarcina tuturor clienților bancari, pentru a li se pierde urma. Iar acest enorm cost social și individual este agravat când dobânda are caracter excesiv. Un stat democratic și social, așa cum este România, conform Constituției, nu poate tolera la nesfârșit un astfel de model economic pagubos.

5. Dobânda excesivă adaugă bani parazitari la masa monetară, generând instabilitate monetară, reducerea artificială a puterii de cumpărare a monedei naționale și, mai ales, o redistribuire injustă a averii și a eforturilor depuse pentru obținerea unor venituri necesare traiului curent. Dobânda excesivă este un mod de pervertire a neutralității banilor, având și rolul nefast de canal de redistribuire *injustă* a averii.

A interzice sau limita dobânzile excesive înseamnă a prezerva neutralitatea banilor și stabilitatea prețurilor. A permite sau chiar a proteja dobânzile excesive înseamnă a accepta și favoriza toate *pierderile* cauzate economiei, comercianților, consumatorilor și societății, în genere, mai sus enunțate.

Dobânda rezonabilă este, în schimb, benefică și asiguratorie pentru continuitatea afacerii creditorilor financiari. Creșterea părții din salariu sau din venitul periodic care rămâne la dispoziția debitorului prin reducerea poverii dobânzii excesive duce la creșterea economică generată de

---

⁶A se vedea: <http://economics.com/three-cheers-for-financial-repression/>.

consumul sănătos, urmată de reducerea șomajului prin noile locuri de muncă rezultate, precum și la creșterea gradului de economisire (din care, în primul rand, băncile profită, întrucât economiile populației se păstrează, de regula în depozite bancare), la scăderea costurilor cu asistența socială și, mai ales, la reducerea gradului de supra-îndatorare a populației, ceea ce relaxează bilanțurile creditorilor financiari, reducând numărul eșecurilor de creditare și al rebuturilor contractuale cauzate de excesul de dobândă și de alte potențiale abuzuri de putere economică.

Optimizarea contractului prin menținerea dobânzii în limite rezonabile, suportabile de către debitor, înseamnă, în plus, (re)consolidarea încrederii partenerilor de afaceri și gestiunea eficientă a riscului afacerii.

6. Dobânda excesivă este o formă vinovată de speculație a stării de nevoie și a vulnerabilității debitorului, care poate determina imoralitatea, ilegalitatea sau falsitatea cauzei contractului care generează datoriile bănești, cu consecința punerii în circuitul juridic a unor rebuturi contractuale, oricând atacabile în justiție de persoanele interesate. Un contract care are o cauză ilicită sau imorală este nul absolut (art.1238 alin.2 Cciv). Cauza este ilicită și atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative (art. 1237 Cciv).

7. Dreptul nostru intern, până în anul 2000, a fost întotdeauna protectiv pentru debitorul – persoana fizică, în privința dobânzilor la care ar fi putut obligat, inclusiv în raporturile acestuia cu creditorii financiari. Legiuitorul a stabilit, succesiv, limite maxime ale dobânzii, interdicția anatocismului (dobânda la dobânda), precum și caracterul fix al dobânzii aplicabile debitorului – persoană fizică. Clauza penală în contractele de împrumut, precum și anatocismul (dobânda la dobândă) au fost interzise prin art. 3 din Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei penale din oricare contracte. Începând cu un decret-lege din 5 mai 1938, în legislația noastră a fost introdus conceptul de *limitare a dobânzilor*, din rațiuni de protecție a simplilor particulari contra camătei. În principiu, nivelul ratei dobânzii nu putea fi stabilit la mai mult de 4% peste dobânda practică de BNR. Printr-un decret din perioada comunistă (Decretul nr.311/9 august 1954), aplicat inclusiv după Revoluția din decembrie 1989, dobânda a fost fixată la maxim 6% pe an⁷.

Începând cu anul 2000, când s-a emis OG nr.9/2000 privind nivelul dobânzii legale, s-a renunțat în mod nejustificat la principiul plafonării dobânzilor în beneficiul debitorilor - persoane fizice.

---

⁷Potrivit art. 1 din Decretul nr.311/1954 (act normativ abrogat de-abia în 1998), “în cazul când potrivit dispozițiilor legale sau prevederilor contractuale, o obligație este producătoare de dobânzi, fără să se arate cuantumul acestora, se va plăti dobânda legală, care se stabilește la 6% (șase la sută) pe an”. Foarte ferm și foarte precis, art. 2 din același decret dispunea: “dobânda stabilită în convenții *nu poate depăși* dobânda legală prevăzută de art. 1; obligația de a plăti o dobânda mai mare este *nulă de drept* și creditorul care a pretins o asemenea dobânda pierde și dreptul la dobânda legală, deosebit de aplicarea sancțiunilor prevăzute de legea penală; dobânzile încasate în asemenea cazuri de creditori, revin statului”.

Aceasta decizie greșită de politică economică și monetară a determinat reluarea practicilor de exploatare a debitorilor și a subminat eforturile de relansare a economiei naționale⁸.

8. Un raport din 2010 al unei comisii de experți, însoțit oficial de Comisia Europeană, reține că, în genere, în Europa (nu și în România), dobanzile anuale efective sunt plafonate⁹. Din acest raport rezultă că creditul ipotecar acordat populației este *similar* cu utilitățile, care sunt servicii esențiale pentru o viață decentă în contemporaneitate. Or, în domeniul utilităților (energie electrică sau termică, gaze, apă), prețurile sunt reglementate, profiturile fiind plafonate. Nu numai legea noastră, ci chiar Dreptul Uniunii Europene practică asemenea plafonări, acesta fiind, de altfel, modelul implementat în România în acest domeniu, încă din anul 2000. A plafona prețurile acestor servicii înseamnă a proteja populația și, mai ales, persoanele vulnerabile, contra exceselor și abuzurilor potențiale ale furnizorilor care dețin monopoluri pe piață.

Întrucât creditul, mai ales cel ipotecar, este similar cu utilitățile, rezulta ca definiția *persoanelor vulnerabile* din Legea energiei electrice¹⁰ se potrivește și consumatorilor de credite acordate de bănci sau de IFN-uri.

Persoanele vulnerabile sunt persoane care au nevoie de protecție socială, inclusiv de natura financiară. Creditele acordate de IFN-uri, care nu sunt supuse niciunui control și niciunei supravegheri a BNR, sunt “căutate” de consumatori întrucât promotorii insistă pe facilitatea accesării acestora și pe valoarea mică, “justificată” de nevoia urgentă și de restriștea sau chiar nefericirea împrumutatului, de unde rezultă o mare plajă de practici comerciale incorecte, cea mai gravă fiind camuflarea sub cuvinte, expresii și slogane deceptive a unor costuri ale creditării uriașe¹¹.

---

⁸ Aceasta este o constatare a unei comisii de experți numiti ce CE pentru a analiza efectele nocive asupra economiei si societatii ale dobanzilor camataresti. A se vedea:

http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/credit/irr_report_en.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/credit/irr_report_en.pdf.

¹⁰ Persoanele vulnerabile sunt, în sensul art. 3 pct. 15-16 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012, clienții casnici vulnerabili, adică cei aparținând unei categorii care, din motive de vârstă, sănătate sau venituri reduse, se află în risc de marginalizare socială și care, pentru prevenirea acestui risc, beneficiază de măsuri de protecție socială, inclusiv de natură financiară. De altfel, o definiție indirectă rezultă și din art. 247 Cpen, care pedepsește cu închisoarea creditorul care profită de starea de nevoie a debitorului. Astfel, dacă un împrumutator profită de starea de vădită vulnerabilitate a debitorului, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității ori relației de dependență în care debitorul se află față de el și îl face să constituie sau să transmită, pentru sine sau pentru altul, un drept real ori de creanță de valoare vădit disproporționată față de această prestație, atunci acel împrumutator este pasibil de pedeapsă penală.

¹¹ Spre exemplu, consumatorului i se prezintă “produsul” ca fiind un împrumut fără dobândă (ascunzându-se informația esențială ca o întârziere chiar și de o zi a ratelor determină penalități uriașe) sau ca fiind un împrumut convenabil cu dobândă de câteva zeci de lei pe zi (disimulând intenționat informația esențială ca termenul de rambursare nu este pe zile, ci pe luni sau pe ani, de unde rezultă dobânzi în valori nominale

9. Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a confirmat recent că dobânzile din contractele de credit trebuie *plafonate* la nivelul celor obișnuite, iar dobânzile moratorii (penalitățile de întârziere) excesive trebuie *eliminate* din contract.

În cauzele reunite C-96/16 și C-94/17 (Banco Santander SA și Rafael Ramón Escobedo Cortés), CJUE a decis: “(i) o clauză nenegociată a unui contract de împrumut încheiat cu un consumator care stabilește rata dobânzilor moratorii aplicabile este abuzivă, pentru motivul că impune consumatorului care întârzie la plată să achite o sumă disproporționat de mare drept compensație, din moment ce această rată depășește cu mai mult de două puncte procentuale rata dobânzilor obișnuite prevăzută în acest contract; (ii) consecința caracterului abuziv al unei clauze nenegociate a unui contract de împrumut încheiat cu un consumator care stabilește rata dobânzilor moratorii constă în eliminarea totală a acestor dobânzi, dobânzile obișnuite prevăzute în acest contract continuând să curgă”.

10. Dreptul intern poate prevedea ca lipsa de transparență duce la nulitatea clauzelor contractuale (dol prin reticență, cauza ilicită), fără a fi necesară aplicarea testului caracterului abuziv. Directiva clauzelor abuzive nu reglementează, proprius-zis, valabilitatea contractelor. Totuși, este posibil ca, în conformitate cu dreptul național, caracterul abuziv al unora dintre clauzele contractului să ducă la nulitatea acestuia, în ansamblu (de exemplu, când contractul nu poate fi executat fără prevederile privind obligațiile esențiale ale părților). Dreptul intern poate prevedea nulitatea contractului în ansamblul său dacă, de exemplu, acesta încalcă vreo interdicție legală, prevede rate excesive ale dobânzilor (practici de cămătărie) sau contravine în alt mod bunelor moravuri. Consumatorii *pot să evite contractele* a caror încheiere se bazează pe un comportament fraudulos sau agresiv al comerciantului, care poate corespunde unor practici comerciale înșelătoare, agresive sau inechitabile, în sensul Directivei 2005/29/CE¹².

O dobândă excesivă (cămătărească) este nu numai rezultatul inserării unor clauze abuzive în contractul de împrumut, ci și expresia unei cauze ilicite a contractului sau a unui dol (inducere

---

enorme). Piața creditelor mici și a micro-creditelor, neinteresante pentru bănci (cu excepția celor care au utilizat oportunitatea, constituindu-se, imprudent și ne-concurențial, IFN-uri proprii, care canibalizează afacerea bancară), a proliferat, determinând apariția a peste 260 de IFN-uri. Cu dobânzi și comisioane calculate în sute sau chiar mii de puncte procentuale, fără ca vreo instituție să le “deranjeze”, nici nu mai este util ca cei implicați să își asume riscul răspunderii penale pentru camătărie. Este mult mai profitabil și mai sigur să își constituie IFN-uri, prin intermediul cărora să exploateze la maxim nevoile și nefericirea populației aflate în situație vulnerabilă.

¹²Ghidul, p. 22.

intenționată în eroare) în dauna debitorului, adică motive de nulitate absolută¹³. Alături de alte clauze care reglementează obligații financiare ale debitorului (cum ar fi clauza de trecere a întregului risc valutar pe seama debitorului sau penalitățile), dobânda cămătărească (excesivă) poate duce la ruina debitorului și, indirect, la lipsirea creditorului de sursa de lichiditate asigurată, până la instalarea stării de supra-îndatorare sau de ruină a debitorului, de contractul aflat în derulare. Pe lanțul de obligații comerciale ale creditorilor, mai ales în cazul în care există o pluralitate de debitori ai săi aflați în stare de ruină, pot apărea sincope și chiar încetări ale plăților, cu consecința transmiterii acestui virus în întregul sistem. Este limpede de ce nulitatea clauzei sau a întregului contract are caracter absolut – normele încălcate sunt imperative, întrucât interesează pe toată lumea.

Dacă motivele de nulitate coincid cu prezenta în contract a unor clauze abuzive, în mod normal DCA are o aplicare subsidiară, cu condiția ca normele dreptului intern să nu submineze eficacitatea DCA. Așadar, normele relative la nulitatea contractelor trebuie să determine rezultate mai favorabile pentru consumatori decât protecția *minimă* oferită de DCA¹⁴, în caz contrar fiind înlăturate de la aplicare¹⁵.

11. O economie de piață și o societate ghidată de valori supreme, cum sunt dreptatea, egalitatea de șanse și libertatea individuală, nu pot prolifera și nu se pot consolida în lipsa unui necesar echilibru al raporturilor juridice dintre creditori și consumatori.

[Redacted]

/ Inițiator / <

[Redacted]

Senator Daniil Cătălin ZAMFIR

[Redacted]

---

¹³Trebuie remarca ca Ghidul (Comunicarea) CE de interpretare si aplicare a Directivei clauzelor abuzive, publicat in luna iulie 2019, utilizeaza fara retinere conceptul de “camatarie”, fara retinere. Asadar, Aceasta notiune juridică, în mod oficial, este desprinsă de înțelesul său restrâns, peiorativ și penal, având sensul larg (și normal) de dobânda excesivă.

¹⁴Cauza C-453/10, *Perenicova*, pct.47.

¹⁵Pentru această soluție de principiu, a se vedea cauzele conexe C-482/13, C-484/13, C-485/13 si C-487/13, *Unicaja Banco*, pct.38, precum si *Ghidul*, p.22.